

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2010-02-01

Ärendebeteckning
511-1194-2007
Arkivbeteckning
2402012

1(8)

Sändlista

Beslut om utökat skydd och skötselplan för Brånsjöns naturreservat i Vännäs kommun.

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) om utökat skydd och nya föreskrifter för Brånsjöns naturreservat enligt bifogad karta, bilaga 1.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer länsstyrelsen samtidigt bifogad skötselplan, bilaga 2.

I och med att detta beslut har vunnit laga kraft upphör länsstyrelsens beslut 1970-01-12 om naturreservat för Brånsjön (dnr IIIR11-7-69) samt beslut 1979-10-16 om ändrad avgränsning för Brånsjöns naturreservat (dnr 11.1211-2684-77) att gälla.

Administrativa uppgifter

Namn	Brånsjön
Nummer	2402012
Reg-DOS-id:	2001669
Natura 2000, områdeskod:	SE0810505
Kommun	Vännäs
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	1,5 km söder om Vännäsby, ekonomiska kartor 20J 8j, 20K 8a, mittkoordinat: 7093400, 1699400 (RT90, 2,5 gonV)
Naturgeografisk region	29a, Kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Enskild och samfällad mark
Fastigheter	Brån 1:16, 2:9, 2:10, 3:5, 3:7, 4:7, 6:10, 18:1, 19:1, 22:4, 25:1, 27:1, 27:2, 29:2 och 30:2, Karlsänget 1:1, Strand 1:49, 1:55, 4:10, 4:14, 7:1, 14:1 och 16:1, Vännäs 15:15, Brån s:1, Samf: 1-5, Strand s:6, Strand fs:7 samt Strand s:5.
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	321 ha
Skyddad areal produktiv skog	3 ha

Syftet med reservatet

Syftet med Brånsjöns naturreservat är att bevara biologisk mångfald samt att vårda och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Brånsjön ska vara en slättsjö med öppna stränder i ett öppet brukat åkerlandskap där ett aktivt och varierat åkerbruk med betesdjur, produktion av stallgödsel, vallodling och spannmålsodling ger bästa möjliga förutsättningar för fågellivet. Brånsjöns status som värdefull miljö för rastande, ruggande och häckande fåglar ska bevaras, liksom livsmiljöer för andra skyddsvärda arter. I reservatet ska åkermark brukas och strandängar, sjöns naturliga vegetation och hydrologi skyddas, vårdas och bevaras.

Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i reservatet och besökare ska kunna uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet kunna nyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

Reservatets syfte uppnås bla genom att staten får genomföra förändringar enligt skötselplanen som

- iordningsställande av bete på våtmark/i skogsmark och röjning/stängsling därav,
- i markägarens ställe bruka den åker som denne ej önskar bruka i egen regi,
- att avverka träd och buskar.

Syftet uppnås också genom att förbud införs mot att på åker

- odla vedartad gröda.

Motiv för beslutet

Brånsjön med intilliggande jordbruksmark är en av norra Sveriges värdefullaste rastplatser för flyttande fåglar. Brånsjön har en unikt hög produktion av smådjur som dykarbaggar, vattengråsuggor, mygg-, knott- och fjädermygglarver. Rikedomen på smådjur och den variationsrika växtligheten gör sjön till en mycket viktig häcknings- och ruggningsplats för simänder och andra våtmarksfåglar. Vid fåglarnas flyttning rastar stora mängder änder, gäss och svanar i sjön och på intilliggande jordbruksmark.

För att bevara Brånsjöns naturvärden behövs vissa inskränkningar i fastighetsägares nyttjande av området och för allmänheten. Störningar från människor som vistas vid sjön behöver begränsas samtidigt ska allmänheten ges goda möjligheter att uppleva reservatets rika fågelliv.

Utökat skydd av området är också motiverat utifrån de krav som ställs i EU:s fågeldirektiv med anledning av att området är utpekad som ett särskilt skyddsområde för fåglar inom EU:s nätverk av skyddad natur, Natura 2000.

En förutsättning för att Brånsjöns värde för fågellivet ska bevaras och utvecklas på lång sikt är att den variationsrika växtligheten och det rika lägre djurlivet i sjöns behålls. Den pågående igenväxningen av sjöns omgivningar

är mycket negativ för de fågelarter som nyttjar området som rast- eller häckningslokal. Brånsjön ska därför återställas till en slättsjö med öppna stränder i ett öppet, brukat jordbrukslandskap. Detta innebär att träd och buskar ska röjas bort kring sjön och att landskapet ska hållas öppet genom i första hand slåtter eller bete.

Att jordbrukslandskapet vid Brånsjön ska vara attraktivt för fåglarna även i framtiden förutsätter ett fortsatt aktivt och varierat jordbruk där betesdjur, produktion av stallgödsel, vallodling och spannmålsodling är viktiga ingredienser. Nedläggning av jordbruk och förändrad markanvändning som leder till att jordbruksmark växer igen är ett påtagligt hot mot reservatets naturvärden. Därför utökas gränsen för naturreservatet så att det även omfattar för fåglarna strategiskt belägen jordbruksmark norr om Brånsjön. Aktivt jordbruk möjliggörs därmed på all åkermark inom reservatet, samtidigt införs förbud mot att plantera igen åker med skog eller att odla högvuxna energigrödor eller energiskog.

Genom detta beslut ges möjligheter att ta bort olämplig igenväxningsvegetation och att långsiktigt hävda våta strandområden genom bete eller slåtter.

Anläggningarna för friluftslivet ska ha en standard som gör reservatet tillgängligt för en bred allmänhet. Besökare kanaliseras till delar av reservatet där störningar på fåglarna kan begränsas, samtidigt som risken minskas att besökare orsakar olägenheter för markägare eller jordbruket, t.ex. skador på växande gröda.

Områdets mycket höga naturvärden och höga internationella status utgör starka skäl för att styra mark- och vattenanvändningen i området. De positiva effekterna för bevarande av biologisk mångfald och för friluftslivet är mycket stora och överväger de negativa effekter som uppstår för markägare och sakägare.

Beslutet bidrar till att uppfylla de svenska miljömålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Ett rikt odlingslandskap* och *Ett rikt växt och djurliv*. Vid en avvägning enligt 7 kap 25 § mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska uppnås.

Ärendets beredning

Brånsjön har varit känd som ett värdefullt fågelområde under hela 1900-talet. Regleringen av Umeälvens vattenflöde har lett fram till den vattenregim som råder i sjön idag. Brånsjöns naturreservat bildades 1970, med hänsyn till Brånsjöns värde som fågelsjö. År 1979 utökades reservatet med åkermarker i sydost, samtidigt upphävdes en mindre del av reservatet, längst i söder.

Under årens lopp har omfattande samråd genomförts med markägare, bybor, ornitologer, Vännäs kommun och andra intressenter om tillgänglighet och

skötsel av reservatet. I början av 1970-talet byggdes ett fågeltorn vid södra delen av Brånsjön. 1974 genomförde skogsvårdsstyrelsen grävningsarbeten i Strandsjön och i Brånsjöns södra del, för att skapa fler öppna vattenytor. På Brånsjökommitténs initiativ byggde Vännäs kommun 2001 ytterligare ett fågeltorn vid Brånsjöns östra strand. 2002 fräste Brånsjökommittén strandmader i delar av sjön samt røjde bort strandskog på den västra sidan.

År 2004 förklarades Brånsjön av regeringen som ett särskilt skyddsområde inom EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000.

Samma år redovisade Staffan Müller, Sunnanäng MiljöMedia, på länsstyrelsens uppdrag ett förslag till skötselåtgärder för att bevara och förbättra fågellivet i reservatet. Förslaget blev grunden för ett intensifierat samråd mellan länsstyrelsen och fastighetsägarna inom reservatet för att ta fram en långsiktig skötselplan för naturreservatet.

Samråd har skett vid ett flertal större och mindre möten, vid fältbesök och genom enskilda samtal med fastighetsägare, Strands och Brånsjöns samfälligheter, jägare, Brånsjökommittéen, Vännäs kommun m.fl. De synpunkter som har lämnats i samråden har utgjort en viktig grund för utformningen av beslut och skötselplan.

Länsstyrelsen har besökt området ett flertal gånger för att kartlägga områdets naturvärden och för planering av skötselplanen.

Ett förslag till beslut och skötselplan sändes på remiss till berörda sakägare och myndigheter 2008-02-22. Flera remissinstanser uttryckte sig positivt över att det nu tagits fram en skötselplan för reservatet. Flera markägare ansåg att det var viktigt att upprätta avtal med dem som äger mark inom reservatet. Man ville också se en upprustning av vägar och broar som ska användas vid djurtransporter till reservatet. Ett par markägare har framfört invändningar mot begränsningarna att odla skog och vedartad gröda på åkarna i reservatet. Tre remissinstanser har framfört önskemål om att behålla ett visst inslag av buskar och träridåer inom reservatet, bla med hänsyn till vilt och skogslevande fåglar. Flera remissinstanser önskade mer långtgående tillgänglighets, skötsel- och restaureringsinsatser i reservatet. Bland förslagen nämndes bla en vandrings- och ridväg runt hela sjön, mer omfattande fräsning av starrmaderna samt höjning av Brånsjöns vattenstånd.

Remissynpunkterna har vägts in vid den slutliga utformningen av beslutet och skötselplanen.

Avtal om ersättning har träffats med 9 fastighetsägare. Markförhandlingar pågår med övriga markägare i reservatet.

Föreskrifter för naturreservatet

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar Länsstyrelsen att nedanstående föreskrifter ska gälla.

Föreskrifterna ska (med undantag för 7:5 pkt 4 och 7 nedan) inte utgöra hinder för ett aktivt jord- och skogsbruk i reservatet, de ska inte heller utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som behövs för att nå syftet med reservatet och som anges i reservatets skötselplan.

Föreskrifterna ska inte heller hindra normalt underhåll av befintliga vägar, brukningsvägar, kraftledningar, telefonledningar, vattenledningar, avlopp och dräneringar.

Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som ej krävs för jord- eller skogsbrukets behov
2. anlägga väg, mark- eller luftledning,
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi, yt- eller dräneringsförhållanden som att gräva, spränga, borra, schakta, dämma, utfylla, tippa, dumpa eller anordna upplag, undantag medges för de diknings- eller dräneringsarbeten som krävs för att hålla jordbruksmark eller skogsmark i stånd,
4. plantera åkrar, betesmarker eller annan öppen mark med träd, buskar, höga energigrödor eller energiskog,
5. plantera in för trakten främmande djur- eller växtart, undantag medges för odling av konventionella jordbruksgrödor på åkermark,
6. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, kalk eller växtnäingsmedel, med undantag för normal användning av sådana ämnen vid konventionellt jordbruk på åkermark,
7. Inom delområde A avverka eller vidta andra skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärder, se bilaga 1.

Föreskrifter om förpliktelse för fastighetsägare och/eller annan sakägare att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Utmärkning av reservatet,

2. anläggning av parkeringsplatser, gångstigar, spänger, fågelobservationsplatser, informationsskyltar, hägnader för betesdjur och andra anordningar enligt fastställd skötselplan,
3. avverkning, röjning, slåtter, bete och andra skötsel- och restaureringsåtgärder enligt fastställd skötselplan,
4. brukning av åkermark som inte aktivt brukas,
5. undersökning av mark, vegetation och djurliv.

Utfallande virke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller staten.

Föreskrifter om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i övrigt, inom reservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att

1. under tiden 1 april – 15 augusti vistas inom området utom längs särskilt markerade stigar, med undantag för i samband med jord- och skogsbruk och vid tillsyn av elledningar,
2. störa djurlivet, t ex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig närmare rovfågelbo, lya eller gryt än 100 m,
3. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur med undantag för bruk av drivande, apportrande eller eftersökande hund i samband med jakt,
4. göra åverkan på mark- eller växtlighet, döda, stående och liggande träd inräknade,
5. plocka eller insamla växter eller växtdelar, lavar, mossor och svampar med undantag för bär och matsvamp,
6. fånga eller insamla insekter och andra djur,
7. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet är: 7 kap 29a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.

Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Chris Heister

Henrik Sporrang

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

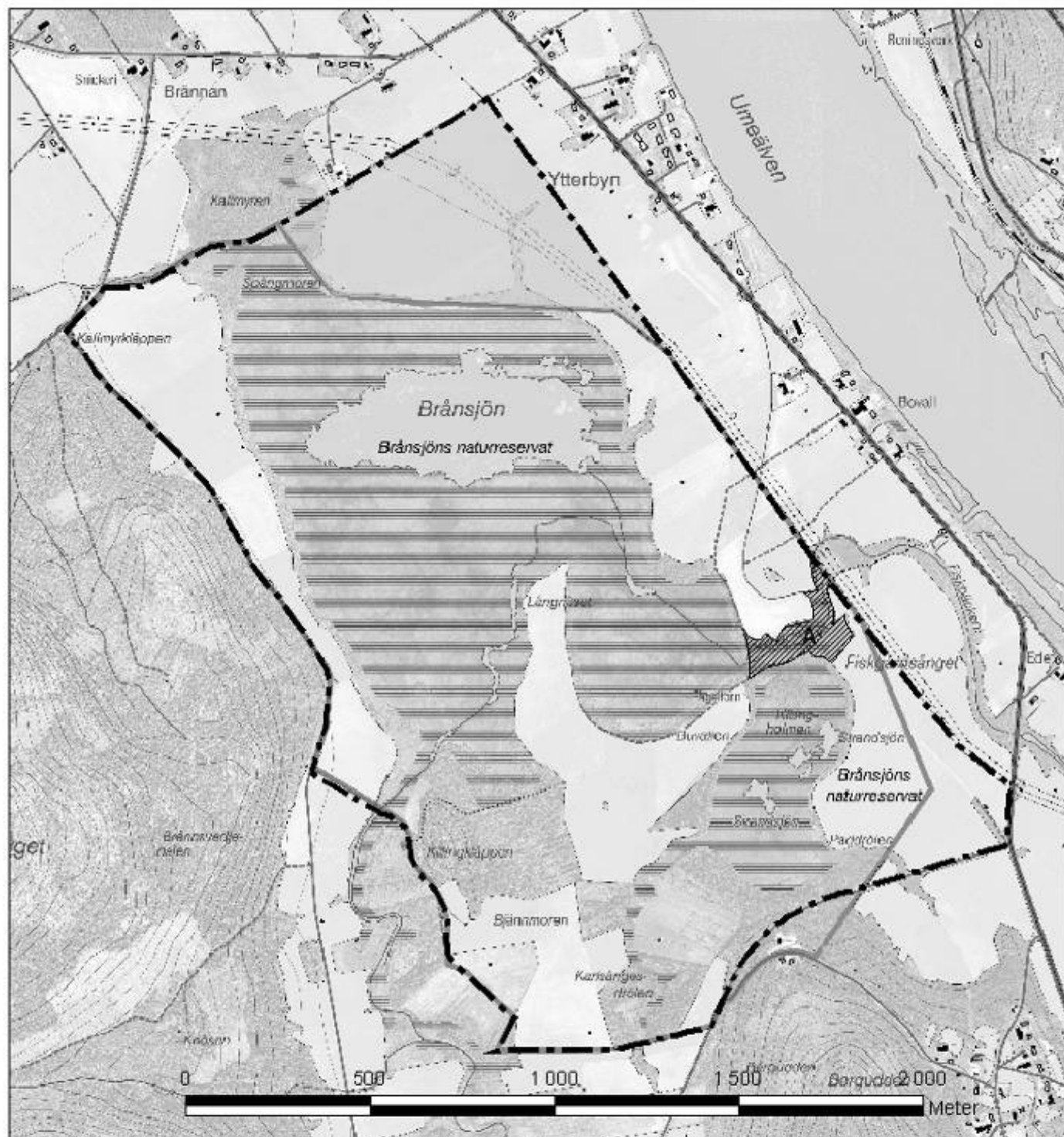
Sändlista

Vännäs kommun, 911 81 VÄNNÄS
Lantmäterimyndigheten i Västerbotten, Box 3044, 903 02 UMEÅ
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
SGU, Box 670, 751 28 UPPSALA
Skogsstyrelsen, Registrator, Box 50123, 973 24 LULEÅ
Vägverket Region Norr, Box 809, 871 25 Luleå
Ubmeje tjeälddie, Oleg Omma, Stintbäcken 133, 920 66 HEMAVAN
Vattenfall AB, Rune Eliasson, Box 1006, 901 20 UMEÅ
Camilla Bergström och Göran Fonzén, Brån 89, 911 93 VÄNNÄS
Lilly Oskarsson, Brån 85, 911 93 VÄNNÄS
Yvonne och Raimo Määttä, Brån 88, 911 93 VÄNNÄS
Fredrik Vinberg och Katarina Eklund, Kolksele 36, 911 94 VÄNNÄS
Sören Johansson, Idrottsgatan 4, 911 33 VÄNNÄS
Leif Johansson, Brån 1A, 911 93 VÄNNÄS
Katarina och Johan Eliasson, Brån 34, 911 93 VÄNNÄS
Gunnar Forsgren, Ferievägen 30, 918 32 SÄVAR
Gunilla Forsgren, Mariehemsvägen 3 B, 906 54 UMEÅ
Ulf och Agneta Müller, Brån 168, 911 93 VÄNNÄS
Elisabeth och Thorolf Åkerlund, Brån 201, 911 93 VÄNNÄS
Östen Johansson och Barbro Morelius, Brån 19, 911 93 VÄNNÄS
Jan Sjöström, Ystarvägen 45, 906 25 UMEÅ
Petter Åkebo, Gubböle 155, 905 93 UMEÅ
Lennart Haraldsson, Vargvägen 177 D Bv, 906 42 UMEÅ

Carola och Kuno Högberg, Strand 232, 911 93 VÄNNÄS
Sara Åström, Sickla Kanalgränd 14, 120 67 STOCKHOLM
Lina Haxner, Myrstugevägen 24, 153 38 JÄRNA
Eva Jansson, Strand 92, 911 93 VÄNNÄS
Lars Johansson, Flottiljvägen 24, 865 32 ALNÖ
Sigurd Johansson, Lodjursvägen 78, 906 42 UMEÅ
Britta Johansson-Öström, John Ericssonsg. 11A, 112 22 STOCKHOLM
Emma Rehn, Strand 85, 911 93 VÄNNÄS
Mats Fahlgren, Strand 3, 911 93 VÄNNÄS
Thomas Ågren, Strand 203, 911 93 VÄNNÄS
Birgitta och Åke Lindahl, Strand 224, 911 93 VÄNNÄS
Lennart och Margit Eriksson, Strand 218, 911 93 VÄNNÄS
Anita och Erik Forsgren, Strand 13, 911 93 VÄNNÄS
Eva och Jonas Fridman, Strand 240, 911 93 VÄNNÄS
Bo Wiksell, Strand 211, 911 93 VÄNNÄS
Ingela Nordin, Slättbacken 753, 915 93 ROBERTSFORS
Anne Marie Lundström, Riddargatan 25 1tr. 114 57 STOCKHOLM
Bråns byamäns samfällighetsförening, E. Åkerlund, Brån 201, 911 93 VÄNNÄS
Strands byamäns samfällighetsförening, E. Fridman, Strand 240, 911 93
VÄNNÄS
Kallbäckens samfällighetsförening, Arne Brånin, Brån 165, 911 93 VÄNNÄS
Strand-Rödtjärns vägsamfällighet, Kjell Eriksson, Strand 19, 911 93 VÄNNÄS
Strands Norra vägsamfällighet, Jan-Olof Åström, Strand 228, 911 93 VÄNNÄS
Bråns jaktklubb, Mikael Johansson, Brån 94, 911 93 VÄNNÄS
Strands jaktlag, Allan Eriksson, Strand 108, 911 93 VÄNNÄS
Brånsjönkommittén, Christer Laggar, Strand 214, 911 93 VÄNNÄS

Kopia

Roland Wahlström, Svallet 20911 93 VÄNNÄS
Peder Gabrielsson, Överboda 3, 911 93 VÄNNÄS
Erik Forsgren, Strand 13, 911 93 VÄNNÄS
Samuel Eliasson, Hälsingborg 220, 922 93 VINDELN
Susanne Wennerström, Överboda 535, 905 88 UMEÅ
Folkessons lantbruk, Hällnäs 3, 911 94 VÄNNÄS
Stig Nilsson, Klintsjö 11, 911 94 VÄNNÄS
Vännäs Snöskoterklubb, c/o Linqvist, Kallhögen 4, 911 93 Vännäs
Naturskyddsföreningen i Västerbotten, Torgny Forsgren, Linnévägen 10A, 921 34
LYCKSELE
Västerbottens Ornitologiska förening, Erik Owusu-Ansah, Nymfens Väg 33, 907
52 UMEÅ
Norrlands entomologiska förening, Benedicte Riber Albrechtsen, Berggatan 2, 913
31 HOLMSUND
Västerbottens läns Botaniska Förening, Stefan Ericsson, Ekologi miljö och geove-
tenskap, Umeå universitet, 901 87 UMEÅ
Johan Elmberg, Högskolan i Kristianstad, 291 88 KRISTIANSTAD
Institutionen för vilt, fisk och miljö, SLU, 901 83 UMEÅ
Institutionen för ekologi, miljö och geovetenskap, Umeå universitet, 901 87
UMEÅ
Örjan Clausén, Lantmäteriet, Storgatan 29, 921 31 LYCKSELE
Karin Marklund, Naturvårdsverket, Valhallavägen 195, 106 48 STOCKHOLM

Naturresevat
Brånsjön

Vännäs kommun, Västerbottens län

Tillhör länsstyrelsens beslut 2010-02-01
Dnr 511-1194-2007

--- Reservatsgräns

 Skog som ska lämnas till fri utveckling

